

ISSN (Print): 2304–5809
ISSN (Online): 2313–2167

Науковий журнал
«МОЛОДИЙ ВЧЕНИЙ»

№ 3 (79) березень 2020 р.

Редакційна колегія журналу

Сільськогосподарські науки

Базалій В.В. – д-р с.-г. наук
Балашова Г.С. – д-р с.-г. наук
Клименко М.О. – д-р с.-г. наук
Коковіхін С.В. – д-р с.-г. наук
Лавриненко Ю.О. – д-р с.-г. наук
Писаренко П.В. – д-р с.-г. наук

Історичні науки

Змерзлий Б.В. – д-р іст. наук

Юридичні науки

Бернацька Н.І. – д-р. юрид. наук
Стратонов В.М. – д-р юрид. наук

Політичні науки

Наумкіна С.М. – д-р політ. наук
Яковлев Д.В. – д-р політ. наук

Педагогічні науки

Козяр М.М. – д-р пед. наук
Рідей Н.М. – д-р пед. наук
Федяєва В.Л. – д-р пед. наук
Шерман М.І. – д-р пед. наук
Шипота Г.Є. – канд. пед. наук

Психологічні науки

Шаванов С.В. – канд. псих. наук

Філологічні науки

Шепель Ю.О. – д-р філол. наук

Філософські науки

Лебедева Н.А. – д-р філос.
в галузі культурології

Технічні науки

Гриценко Д.С. – канд. техн. наук
Дідур В.А. – д-р техн. наук
Шайко-Шайковський О.Г. – д-р техн. наук

Економічні науки

Іртищева І.О. – д-р екон. наук
Козловський С.В. – д-р екон. наук
Шапошников К.С. – д-р екон. наук

Медичні науки

Нетюхайло Л.Г. – д-р мед. наук
Пекліна Г.П. – д-р мед. наук

Ветеринарні науки

Морозенко Д.В. – д-р вет. наук

Мистецтвознавство

Романенкова Ю.В. – д-р мистецт.

Соціологічні науки

Шапошникова І.В. – д-р соц. наук

Хімічні науки

Козьма А.А. – кандидат хімічних наук

Військові науки

Можаровський В.М. – доктор військових наук

Міжнародна наукова рада

Adam Wrobel – Doktor, Associate Professor (Poland)
Arkadiusz Adamczyk – Professor, Dr hab. in Humanities (Poland)
Giorgi Kvinikadze – PhD in Geography, Associate Professor (Georgia)
Inessa Sytnik – Professor, dr hab. in Economics (Poland)
Janusz Wielki – Professor, dr hab. in Economics, Engineer (Poland)
Javad Khamisabadi – Professor, PhD in Industrial management (Iran)
Michal Sojka – Doctor in Engineer (Poland)
Stanislaw Kunikowski – Associate Professor, Dr hab. (Poland)
Wioletta Wojciechowska – Doctor of Medical Sciences (Poland)
Вікторова Інна Анатоліївна – доктор медичних наук (Росія)
Глуценко Олесь Анатоліївна – доктор філологічних наук (Росія)
Дмитрієв Олександр Миколайович – кандидат історичних наук (Росія)
Марусенко Ірина Михайлівна – доктор медичних наук (Росія)
Швецова Вікторія Михайлівна – кандидат філологічних наук (Росія)
Яригіна Ірина Зотовна – доктор економічних наук (Росія)

Журнал включено до міжнародних каталогів наукових видань і наукометричних баз:
Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського,
Google Scholar, CrossRef, Index Copernicus.

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації – серія КВ № 18987-7777Р від 05.06.2012 р.,
видане Державною реєстраційною службою України.

ЗМІСТ

БІОЛОГІЧНІ НАУКИ

- Друзь Ю.В.**
Антибіоплівкова активність азитроміцину щодо *S. aureus* та *P. aeruginosa*.....163
- Крайнюков О.М., Кривицька І.А., Зюзь Т.М.**
Еколого-токсикологічна оцінка якості води річки Лопань в межах Дергачівського району Харківської області.....168

ГЕОГРАФІЧНІ НАУКИ

- Печерна К.Ю., Яковлева Т.І., Беспалова Н.В.**
Гастрономічний туризм Андалусії.....175

ТЕХНІЧНІ НАУКИ

- Молчанов В.І.**
Основні принципи та методи визначенні вартості ювелірних виробів при проведенні судових товарознавчих експертиз.....180
- Москвітін А.С., Шишина М.О.**
Дослідження поля температур у приміщенні при роботі систем кондиціонування при змінних теплових навантаженнях приміщення.....186
- Москвітін А.С.**
Аналітична модель системи тепlopостачання з геліоколекторами та акумулятором теплоти.193
- Sohor Andrii, Sohor Markiian**
Web-mapping of environmental pollution of surface waters.....199

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

- Баран А.І.**
Біологічні активи і сільськогосподарська продукція в контексті впровадження МСБО 41.....204
- Блашук-Дев'яткіна Н.З., Ігнатишина В.М., Скидан У.І.**
Сучасні тенденції формування ресурсів комерційних банків України.....209
- Войнич А.Й.**
Інтегральне оцінювання конкурентоспроможності продукції рослинництва та напрями формування конкурентної стратегії галузі.....214
- Волошина О.В., Манжос Е.О.**
Організаційна модель проектування туристичного кластера.....218
- Гардашник Е.В., Романченко Н.В.**
Ефективні способи взаємодії зі споживачами.....222
- Костирко Л.А., Соломатіна Т.В.**
Бюджетна підтримка розвитку фінансового потенціалу суб'єктів господарювання аграрного сектора економіки.....227

- Малтиз В.В., Батраченко А.О.**
Сучасний підхід до стратегічного управління розвитком персоналу підприємства.....233
- Мельник Ю.В., Самосудов А.С.**
Розвиток експортного потенціалу підприємств молочної галузі в умовах європейської інтеграції України.....237
- Попович О.В., Задерака Н.М., Федоренко Д.Л.**
Теоретичні аспекти формування доходів підприємств та шляхи підвищення їх рівня...242
- Процик І.С., Кара Н.І.**
Плинність кадрів на підприємстві та шляхи її зменшення.....246
- Рекун Г.П., Мерінова Н.О.**
Особливості управління розвитком персоналу в ІТ-компаніях України.....253
- Семенда Д.К., Семенда О.В., Семенда О.В.**
Оцінка розвитку ринку продукції олійних культур.....258
- Татарин Н.Б., Баїк А.І., Огірко О.Т.**
Особливості грошово-кредитної політики НБУ на сучасному етапі.....264
- Татарин Н.Б., Ігнатишина В.М., Скидан У.І.**
Проблеми та перспективи розвитку страхового ринку України на сучасному етапі.....269
- Татарин Н.Б., Петрович А.З., Педченко І.І.**
Стан та перспективи розвитку фінансового ринку України.....273

ЮРИДИЧНІ НАУКИ

- Murad Jafarli**
Personal characteristics of independent directors affecting the quality of their performance.....278
- Байда А.О., Склезь О.А.**
Особливості кваліфікації злочинів за статтею «Шахрайство з фінансовими ресурсами».....282
- Бобко Л.О., Хомуцький Д.С., Бойда А.В.**
Комунікативний аспект професійної діяльності юриста.....287
- Кириченко В.С., Пахомов В.В.**
Легалізація доходів, отриманих злочинним шляхом.....291
- Пахомов В.В., Безвін О.С.**
Домашнє насильство в Україні та закордоном.....295
- Пілюшенко Д.О.**
Загальна характеристика злочинів проти екологічної безпеки.....299

ПОЛІТИЧНІ НАУКИ

- Агапова В.І.**
Політичні відносини між Іспанією та США у постбіполярний період.....304

СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ

- Балюн О.О., Беліменко А.О.**
Зарубіжний досвід впровадження корпоративної соціальної відповідальності на підприємствах кондитерського ринку.....309
- Патряк О.Т.**
Роль документального забезпечення в процесі управління корпоративними правами телекомунікаційних підприємств.....315

ФІЛОСОФСЬКІ НАУКИ

- Зацепіна Н.О.**
Феноменологія релігійного туризму.....320
- Москальчук М.М.**
Ідея толерантності в філософії гуманізму і трансгуманізму.....326

МЕДИЧНІ НАУКИ

- Ivanenko Nataliia**
Challenges for Ukrainian medical education.....332

ПСИХОЛОГІЧНІ НАУКИ

- Багрій В.В., Титла І.М.**
Взаємозв'язок соціального статусу і мотиваційної сфери особистості.....337

МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

- Филиппова О.Н.**
Творчество А.Н. Северцова (1866-1936) – ученого и художника.....341

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

- Бешок Т.В.**
Аналіз інформаційних джерел, які сприяють формуванню медіаграмотності майбутніх учителів.....349
- Ващенко О.М., Романенко А.В., Макаренко Н.В.**
Організація впровадження здоров'язбережувальних технологій в освітній процес початкової школи: теоретичний вимір.....354
- Гелеш А.В.**
Методика підготовки експертів з акредитації освітніх програм в Україні: шляхи удосконалення.....360
- Гриценко А.П.**
Особливості побудови віртуального музею «Мультимедійна стрічка подій в історії української державності».....366
- Духаніна Н.М.**
Ефективність інформаційно-комунікативних процесів у сучасному медійному просторі.....370
- Кабаль М.В.**
M-learning як різновид дистанційного навчання.....375

- Ковальова О.С.**
Інноваційне середовище як педагогічна умова формування інноваційної компетентності майбутнього авіаційного фахівця.....379

- Костик Є.В.**
Гене́за виховання духовно-моральних цінностей особистості у світовій і зарубіжній педагогічній освіті.....383

- Кравченко Т.В., Огієнко В.П.**
Організація навчального процесу у дистанційному навчанні з використанням мобільних технологій в системі вищої освіти.....390

- Kudryavtseva Valentyna**
Institutional framework of upgrading maritime English instructors skills.....394

- Лугова В.М., Чумак Г.М.**
Напрями удосконалення іміджу викладача закладу вищої освіти.....399

- Manzhos Elvira**
Peculiarities of the communicative competence development of future agrarian specialists.....405

- Сакалюк О.П., Мисенко В.А.**
Розвиток дослідницьких умінь учнів 3-4 класів в альтернативних школах України.....408

- Сакалюк О.П., Стефунько А.І.**
Складові компоненти підготовки майбутніх учителів до реалізації інтегрованого навчання у початковій школі...412

- Сакалюк О.П., Шпіца Р.І.**
Формування ІКТ-компетентності майбутніх вчителів початкової школи за допомогою веб-квестів.....416

- Smolikevych Nadiia, Tsehelyk Halyna, Dunets Oksana**
Foreign students' common studying problems in universities in Ukraine.....419

- Стеців Я.В., Мельник В.В., Богомолюк О.А.**
Роль лідерства у формуванні та управлінні військовим підрозділом під час активної фази антитерористичної операції 2014 року.....424

- Shchurachova Daria**
Pedagogical conditions of individually-oriented foreign language training for students of a technical university.....429

ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ

- Братусь І.В., Михалевич В.В., Гунька А.М.**
Історико-культурний контекст написання роману Анатолія Рибаківа «Важкий пісок».....432

- Горда В.В.**
Навчання перекладу у соціокультурній площині.....436

- Корнієць К.А.**
Історія становлення та розвитку Турецького лінгвістичного товариства.....441

Микуланинець К.О.

Сленг та жаргон: особливості та доречність використання.....444

Павлушенко О.А., Мазай Л.Ю.

Концепт «держава» у свідомості молоді генерції українців (на матеріалі асоціативного експерименту).....448

Пушик Н.В.

Переклад правових документів: види, вимоги, складність перекладу.....453

Yamshinska Nataliia, Svyrydova Larysa

Master students` work with authentic scientific materials as a key factor of advancement of scientific discourse.....457

CONTENTS

BIOLOGICAL SCIENCES

- Yuliia Druz**
Antibiofilm activity of azithromycin
against *S. aureus* and *P. aeruginosa*.....163
- Krainiukov Oleksii, Krivicka Ivetta,
Zuz Tatiana**
Ecological and toxicological evaluation of water
quality in the Lopan river within the boundaries
of Derhachivskiy raion of Kharkiv oblast.....168

GEOGRAPHICAL SCIENCES

- Pecherna Kateryna, Yakovleva Tetiana,
Bespalova Nataliya**
Gastronomic tourism in Andalusia.....175

ENGINEERING SCIENCES

- Molchanov Vadym**
Basic principles and methods
determination of cost of jewelry
when performing forensic
expert examination of the product.....180
- Moskvitina Anna, Shyshyna Mariia**
Analysis of temperature field
in the room with variable thermal loads
during the air conditioning systems operation...186
- Moskvitina Anna**
Analytical model of heat
supply system with gelio collectors
and heat accumulator.....193
- Sohor Andrii, Sohor Markiian**
Web-mapping of environmental pollution
of surface waters.....199

ECONOMIC SCIENCES

- Baran Andrii**
Biological assets and the agricultural
products in the context
of the implementation of the IAS 41.....204
- Blashchuk-Devyatkina Natalia,
Ihnatyshyna Vasylyna, Skydan Uliana**
Current trends of formation of resources
of commercial banks of Ukraine.....209
- Voynycha Liliya**
Competitiveness evaluation
of integrated crop production
and in forming competitive strategy.....214
- Voloshyna Oksana, Manzhos Elvira**
Organization model projecting
of the tourist cluster.....218
- Hardashnyk Elina, Romanchenko Nataliya**
Effective ways of interaction
with consumers.....222
- Kostyrko Lidiia, Solomatina Tetiana**
Budget support for the development
of the financial potential of economic
entities in the agricultural sector.....227

- Maltyz Viktoria, Batrachenko Anastasia**
A modern approach to the strategic
management of the development-com
of the staff of the enterprise.....233
- Melnyk Yuliya, Samosudov Andriy**
Export potential development
of the dairy enterprises in the conditions
of the European integration of Ukraine.....237
- Popovich Oksana, Zaderaka Nataliia,
Fedorenko Daryna**
Theoretical aspects of enterprise
income formation and the ways
of increasing their level.....242
- Protsyk Iryna, Kara Nataliia**
Staff turnover in enterprises
and ways to reduce.....246
- Rekun Hanna, Merinova Nataliia**
The characteristics of staff development
management in the Ukrainian IT-companies.....253
- Semenda Dmytro, Semenda Olena,
Semenda Olha**
Evaluation of oil cultural products
market development.....258
- Tataryn Natalia, Baik Anastasiia,
Ohirko Olena**
Features of NBU monetary policy
at the current stage.....264
- Tatarin Natalia, Ihnatyshyna Vasylyna,
Skydan Uliana**
Problems and prospects of Ukrainian insurance
market development at the current stage.....269
- Tatarin Natalia, Petrovych Andriy,
Pedchenko Ivanna**
The state and prospects of the financial market
development of Ukraine.....273

LAW SCIENCES

- Murad Jafarli**
Personal characteristics of independent directors
affecting the quality of their performance.....278
- Bayda Anton, Sklez Olga**
Features of qualification of crimes
by fraud with financial resources.....282
- Bobko Larysa, Khomutetskyi Danyil,
Boida Andrii**
Communicative aspect
of the lawyer's professional activity.....287
- Kyrychenko Viktoriya, Pahomov Volodymyr**
Legalization of income from criminal ways.....291
- Pakhomov Volodimir, Bezvin Oleksiy**
Domestic violence in Ukraine and abroad.....295
- Pilushenko Daria**
General characteristics
of crimes against ecological safety.....299

POLITICAL SCIENCES

- Ahapova Viktoriia**
Political relations between Spain and
the United States in the postbipolar period.....304

SOCIAL COMMUNICATIONS

- Baliun Oksana, Belimenko Anna**
Foreign experience of implementing corporate social responsibility at the enterprises of confectionery market309
- Patriak Oleksandra**
The role of documentation support in the process of managing corporate rights of telecommunication enterprises..... 315

PHILOSOPHICAL SCIENCES

- Zatsepina Nataly**
Phenomenology of religious tourism..... 320
- Moskalchuk Maryna**
The idea of tolerance in the philosophy of humanism and transhumanism..... 326

MEDICAL SCIENCES

- Ivanenko Nataliia**
Challenges for Ukrainian medical education.....332

PSYCHOLOGICAL SCIENCES

- Bahriy Victoria, Tytla Ivanna**
The relationship of social status and the motivational sphere of the person.....337

HISTORY OF ART

- Filippova Olga**
The creative work of A.N. Severtsov (1866-1936) as an scientist and artist.....341

PEDAGOGICAL SCIENCES

- Tetiana Beshok**
Analysis of sources of information that contribute to the formation of media literacy of future teachers..... 349
- Vashchenko Olena, Romanenko Lyudmila, Makarenko Natalia**
Implementation of health implementation management in the educational process of the primary school: the theoretical dimension.....354
- Helesh Anna**
Methodology of training experts for accreditation of education programs in Ukraine: ways improved.....360
- Hrytsenko Andriy**
Peculiarities of building a virtual museum "Multimedia events ribbon in the history of Ukrainian state".....366
- Dukhanina Nataliia**
Effectiveness of information and communication processes in modern media space370
- Kabal Mykhaylo**
M-learning as a form of distance learning.....375

Kovalova Olena

The innovative environment as a pedagogical condition of forming the innovative competence of a future aviation specialists.....379

Kostyk Yevheniia

Genesis of education of spiritual-moral values of personality in world and foreign pedagogical education..... 383

Kravchenko Tetyana, Ogienko Valentyna

Educational process in distance education through mobile learning..... 390

Kudryavtseva Valentyna

Institutional framework of upgrading maritime English instructors skills.....394

Luhova Viktoriia, Chumak Hanna

Directions to improve the image of the higher education teacher..... 399

Manzhos Elvira

Peculiarities of the communicative competence development of future agrarian specialists.....405

Sakaliuk Olena, Mysenko Viktoriia

Development of research abilities of the 3-4 classes of pupils in the alternative schools of Ukraine..... 408

Sakaliuk Olena, Stefunko Lilia

Component components of preparation of future teachers for implementation of integrated learning in primary school.....412

Sakaliuk Olena, Shpitsa Roksolana

Formation of ICT-competence of future primary school teachers with the help of web-questions..... 416

Smolikevych Nadiia, Tsehelyk Halyna, Dunets Oksana

Foreign students' common studying problems in universities in Ukraine..... 419

Stetsiv Yaroslav, Melnyk Volodumur, Bogomolyk Olexandr

Leadership role in the process of formation and management of a military unit during an active phase of 2014 anti-terrorist operation.....424

Shchypachova Daria

Pedagogical conditions of individually-oriented foreign language training for students of a technical university..... 429

PHILOLOGICAL SCIENCES

Bratus Ivan, Mykhalevych Viktor,

Gunka Anna
The historical and cultural content of the writing of the novel Anatoly Rybakov's «Heavy Sand».....432

Horda Viktoriia

Translation teaching in the socio-cultural plane.....436

Korniets Katerina

History of formation and development of the turkish linguistic society..... 441

Mykulanyets Kateryna Slang and jargon: peculiarities and appropriateness of usage.....	444
Pavlushenko Olha, Mazai Lada The concept of the state in the mind of Ukrainians youth generation (based on associative experiment).....	448
Pushyk Nataliia Translation of legal documents: types, requirements, complexity of translation.....	453
Yamshinska Nataliia, Svyrydova Larysa Master students` work with authentic scientific materials as a key factor of advancement of scientific discourse.....	457

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-3-79-73>
 УДК 373.3.091.32:613

Ващенко О.М., Романенко Л.В., Макаренко Н.В.
 Київський університет імені Бориса Грінченка

ОРГАНІЗАЦІЯ ВПРОВАДЖЕННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ: ТЕОРЕТИЧНИЙ ВИМІР

Анотація. У статті розглянуто теоретичні аспекти проблеми організації впровадження здоров'язбережувальних технологій в початковій школі. Виявлено, що Концепція Загальнодержавної програми «Здоров'я 2020: український вимір» одним із головних завдань визначає збереження і зміцнення фізичного, психічного, соціального здоров'я учнів. Констатовано, що реальна шкільна практика не забезпечує збереження і покращення стану здоров'я молодших школярів. Здоров'язбережувальну технологію визначено як валеологічно обґрунтовану систему заходів, яка спрямована на створення безпечних та сприятливих умов для повноцінної участі учнів початкових класів у навчально-виховному процесі. Здоров'язбережувальні технології охарактеризовано як систему організаційних форм освіти, виховання і навчання, головною метою яких є збереження та зміцнення здоров'я особистості. З'ясовано, що ці технології передбачають цілеспрямовану взаємодію вчителя та учнів, послідовну систему активних дій усіх учасників освітнього процесу, спрямованого на створення здорового середовища для формування таких життєвих навичок, які зумовлюють збереження, зміцнення та відтворення здоров'я й орієнтують на утвердження здорового способу життя, розвиток духовно, психічно, фізично та соціально здорової особистості.

Ключові слова: здоров'я, технології, здоров'язбережувальні технології, впровадження, освітній процес, початкова школа.

Vashchenko Olena, Romanenko Lyudmila, Makarenko Natalia
 Borys Grinchenko Kyiv University

IMPLEMENTATION OF HEALTH IMPLEMENTATION MANAGEMENT IN THE EDUCATIONAL PROCESS OF THE PRIMARY SCHOOL: THE THEORETICAL DIMENSION

Summary. Theoretical questions of management of introduction of health-saving technologies in elementary school are investigated. The Concept of the National Health 2020 Program: The Ukrainian Dimension has been identified as one of the main tasks of preserving and enhancing the physical, mental and social health of students. It is stated that real school practice does not ensure the preservation and improvement of the health of younger students. Health-saving technology is defined as a valeologically sound system of measures aimed at creating safe and favorable conditions for the full participation of elementary school students in the educational process. Health-saving technologies are characterized as a system of organizational forms of education, upbringing and training, the main purpose of which is to preserve and promote the health of the individual. It is shown that health-saving technologies imply purposeful interaction of teachers and students, a consistent system of active actions of all participants of the educational process, aimed at creating a healthy environment for the formation of such life skills, which determine the preservation, strengthening and restoration of health and orient the way to the promotion of health life, development of spiritually, mentally, physically and socially healthy personality. The need for a change of an attitude towards child's health in the educational system becomes apparent. Health-saving pedagogy on the one hand should form student's special knowledge, abilities, skills of health preservation, health strengthening, creation of an individual healthy lifestyle, and on the other hand provide possibilities for realization of independent attempts to improve themselves, their body, mental health, emotions, to nurture a humane attitude to the world, to the environment, to oneself in terms of pedagogical technologies. The main task of the modern primary school is to educate a competent person who not only possesses knowledge, but also knows how to apply it in life, to act adequately in appropriate situations, to adapt to difficult social conditions, to overcome life difficulties, to maintain its health at the proper level, to provide resistance to negative influences. In this regard, it is of particular importance to direct the development of healthy lifestyle skills in children.

Keywords: health, technology, health saving technology, implementation, educational process, elementary school.

Постановка проблеми. Здоров'я людини – один із найважливіших показників соціального благополуччя суспільства. Водночас сучасні соціально-економічні та екологічні кризи в країні зумовили значне погіршення здоров'я населення, особливо дітей. Концепція Загальнодержавної програми «Здоров'я 2020: український вимір» одним із головних завдань визначає збереження і зміцнення фізичного, психічного, соціального здоров'я учнів. Одночасно доводиться констатувати, що реальна шкільна практика не забезпечує збереження і покращення стану здоров'я учнів. Так, за статистичними даними,

до 80% дітей шкільного віку мають відхилення у здоров'ї; за період навчання з 1 по 9 класи кількість здорових дітей зменшується в 4 рази. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), значна частина захворювань дітей має дидактогенну природу (дидактичні неврози, стреси, перевантаження, стомлення учнів), тобто напряму викликана або спровокована школою [1; 9].

Стає очевидною потреба зміни ставлення до здоров'я дитини в системі освіти. Здоров'язбережувальна педагогіка, з одного боку, має сформувані в учнів спеціальні знання, уміння,

навички збереження і зміцнення свого здоров'я, створення індивідуального здорового способу життя, а з іншого – передбачати в педагогічних технологіях можливості здійснення самостійних спроб удосконалення себе, свого тіла, психіки, емоцій, виховувати гуманне ставлення до світу, до оточення, до самого себе. Основним завданням сучасної початкової школи стає виховання компетентної особистості, яка не тільки володіє знаннями, а й уміє застосовувати їх у житті, діяти адекватно у відповідних ситуаціях, адаптуватися до складних соціальних умов, долати життєві труднощі, підтримувати своє здоров'я на належному рівні, надавати опір негативним впливам. З огляду на це, особливого значення набуває спрямоване формування у дітей умінь і навичок здорового способу життя.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ранній досвід формування здорового способу життя у дітей молодшого шкільного віку висвітлений у працях Г. Ващенко, І. Мечникова, М. Пирогова, С. Русової, К. Ушинського. Значний внесок у розробку та впровадження в практику діяльності освітнього закладу системи оздоровчого виховання дітей і молоді здійснили українські педагоги А. Макаренко та В. Сухомлинський. Сутність і закономірності формування здорового способу життя дітей в умовах закладів освіти різного типу стали предметом наукових пошуків українських учених Н. Денисенко, М. Зубалія, С. Свириденко, Є. Столітенка та ін. Аналіз психолого-педагогічної літератури засвідчує, що питання здоров'язбереження у процесі навчання вивчаються в таких основних напрямках: медичному (М. Амосов, Г. Апанасенко, Т. Бойченко та ін.), валеологічному (І. Брехман, Г. Зайцев та ін.), психологічному (І. Бех, О. Хухлаєва та ін.) й педагогічному.

У сучасній початковій освіті управління процесом формування здоров'я учнів здійснюється на основі різних підходів, найважливішими з яких є: гуманістичний (В. Безрукова, І. Бех, Є. Бондаревська, Г. Зайцев, Е.Ю. Науменко, О. Савченко, В. Сухомлинський та ін.), відповідно до якого дитина і її здоров'я виступають найважливішими педагогічними цінностями, а отже, не дитину треба пристосовувати до освітнього процесу, а цей процес – до дитини; культурологічний (Г. Апанасенко, В. Оржиховська, О. Савченко та ін.) – розгляд культури здоров'я як невід'ємної частини загальної культури людини; компетентісний (Н. Бібік, О. Овчарук, О. Савченко та ін.), згідно з яким результатом освіти має бути набуття здоров'язбережувальної компетентності, тобто властивостей, спрямованих на збереження учнем здоров'я – свого та оточення.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. В останні роки в початковій школі відбуваються спроби переорієнтувати педагогічний процес на реалізацію інноваційних засобів збереження й зміцнення здоров'я школяра. Це не означає повну відмову від традиційних підходів до організації педагогічного процесу, а передбачає їх розширення завдяки впровадженню інноваційних технологій. Даний аспект набуває актуальності у зв'язку з погіршенням здоров'я дітей на фоні інтенсифікації шкільної освіти, підвищення вимог до учнів. Значна

кількість дітей приходить до школи недостатньо підготовленою з точки зору психофізичного розвитку. В умовах систематичного шкільного перевантаження вони або не встигають, або втрачають здоров'я. Постійне перебування в ситуації неуспішності або тривожного очікування неуспішності посилює нервово-психічні та поведінкові відхилення і нерідко штовхають до асоціальних форм поведінки. Аналіз наукової літератури свідчить про відсутність робіт, в яких була б комплексно розроблена проблема організації впровадження здоров'язбережувальних технологій в початкову освіту. Відтак, на сучасному етапі означена проблема залишається ще недостатньо вивченою, що визначає важливість нашого дослідження.

Мета статті. Головною метою статті є обґрунтування особливостей організації впровадження здоров'язбережувальних технологій в сучасній початковій школі.

Виклад основного матеріалу. Збереження та зміцнення здоров'я дітей – одне з головних та актуальних завдань країни, оскільки сучасна система освіти має на меті виховання здорової особистості, яка дбає про своє здоров'я та здоров'я оточуючих, прагне дотримуватися здорового способу життя і формувати його в молодого покоління. Водночас, існує значна кількість дітей, які мають певні хронічні захворювання. Серед причин, що спричинили таке явище, певне місце посідають фактори, пов'язані з недоліками навчально-виховного процесу, недостатньою обізнаністю дітей з особливостями дотримання здорового способу життя тощо. До того ж, у багатьох навчальних закладах недостатньо чітко впроваджується система збереження здоров'я школярів, а учителі не повною мірою реалізують здоров'язбережувальний потенціал уроків.

Зустріч дитини зі школою відбувається у віці, рецептивному (сприйнятливому) до педагогічного впливу, отже, до формування життєво важливих мотивів, серед яких категорія «здоров'я» займає пріоритетну позицію (Н. Абаскалова, О. Аксьонова, Н. Денисенко, О. Дубогай). Нова якість освіти може бути досягнута лише за умови організації такого навчально-виховного процесу, який не зашкодить здоров'ю дитини і буде спрямований на його формування, збереження, зміцнення та відновлення (О. Аксьонова, О. Ващенко, С. Свириденко, Н. Денисенко). Оскільки для учнів початкових класів провідною є навчальна діяльність, то саме в процесі цієї діяльності й повинна виховуватися готовність до збереження і формування здоров'я. Серед умов, що впливають на погіршення здоров'я дітей, виділяють гіподинамію (недостатню рухову активність) [6]; велике навчальне навантаження в школі та вдома [16]; нераціональне харчування [1]; невиконання режиму сну, навчання, відпочинку [5]. Негативно впливає на здоров'я молодших школярів й недотримання гігієнічних вимог (недостатня провітрюваність приміщення, невідповідність шкільних меблів фізичним особливостям дітей, незадовільне освітлення класних кімнат, невиконання вимог щодо рухового режиму дітей) [11]. Відтак довготривале психоемоційне напруження, що виникає в процесі навчання, проявляється симптомами передневротичних станів.

На думку Л. Омельченко, погіршення стану здоров'я в учнів може проявлятися на соціальному (педагогічному), психологічному, фізіологічному рівнях. Педагогічний рівень проявляється проблемами в навчанні й у засвоєнні соціальної ролі школяра. Разом із тим очевидний для педагогів рівень здоров'я є сигналом порушень, які відбуваються на психологічному та фізіологічному рівнях організму школяра [14]. Проведений науковий пошук (М. Безруких, Г. Зайцев, Ю. Науменко та ін.), власні спостереження дозволили виявити такі фактори ризику здоров'я, як: недостатнє врахування вікових та індивідуальних особливостей дітей, яке уповільнює розвиток особистості; інформаційні перевантаження, недосконалі організація навчальної діяльності, низька рухова активність школярів, що виснажують адаптаційні резерви організму, викликають втоми; авторитарно-репродуктивний стиль навчання, який веде до диктату педагога і робить учня пасивним споживачем інформації; педагогічно недоцільні комунікації «вчитель-учень», що провокують виникнення дидактогенії (психічних травм, джерелом яких є вчитель, його неповажене, упереджене ставлення до учня); низький рівень культури здоров'я вчителів та школярів і, як наслідок, відсутність у багатьох з них пріоритетної спрямованості на здоров'я, мотивації на здоровий спосіб життя.

Останнім часом з'явилося багато досліджень (зокрема, О. Аксьонова [1], В. Лозинський [8] та ін.), присвячених збереженню та зміцненню здоров'я учнів у навчально-виховному процесі початкової школи. За останні роки у педагогічний арсенал ввійшла така категорія понять, як здоров'язбережувальні технології. Технологія (термін грецького походження – мистецтво слова, навчання) тлумачиться як сукупність знань про послідовність певних операцій, процесів і способи їх виконання [17, с. 19]; це системний метод створення, застосування і визначення всього процесу навчання і засвоєння знань, з урахуванням технічних і людських ресурсів та їх взаємодії, який ставить своїм завданням оптимізацію освіти [20, с. 23].

Аналіз літературних джерел дав змогу констатувати, що єдиної класифікації технологій, які зберігають, формують здоров'я дітей, у вітчизняній та зарубіжній педагогіці на сьогодні не існує. До розв'язання цієї проблеми науковці підходять по-різному. За визначенням, яке надає М. Смирнов, «здоров'язбережувальна освітня технологія – це якісна характеристика будь-якої освітньої технології, її «сертифікат безпеки», який показує наскільки при реалізації даної технології вирішується задача збереження здоров'я основних суб'єктів освітнього процесу – учнів та педагогів» [18, с. 48].

М. Малащенко пропонує виокремити поняття «здоров'яформувальні виховні технології», розуміючи під ним психолого-педагогічні технології, програми, методи, спрямовані на виховання в учнів культури здоров'я, особистісних якостей, що сприяють його збереженню та зміцненню, формуванню уявлень про здоров'я як цінність, а також мотивації на здоровий спосіб життя [9, с. 49].

Інша група науковців до поняття «здоров'язбережувальні технології» пропонує віднести:

- сприятливі умови навчання учнів у школі (відсутність стресових ситуацій, адекватність педагогічних вимог, методик навчання та виховання);
- оптимальну організацію навчального процесу (відповідно до вікових, статевих, індивідуальних особливостей та гігієнічних норм);
- повноцінний та раціонально організований руховий режим [3].

Серед здоров'язбережувальних технологій, що застосовуються в системі початкової освіти, виділяють кілька груп, які відрізняються різними підходами до охорони здоров'я і, відповідно, різними методами й формами роботи.

В. Ковалько, класифікуючи здоров'язбережувальні технології, виділяє ті види педагогічних технологій, які забезпечують реалізацію особистісно-орієнтованого, системно-діяльнісного підходів та відповідають принципам здоров'язбереження: розвивальні технології; технології адаптивної системи навчання; технології, побудовані на інтегративній основі [7]. Вчений Ю. Півненко до здоров'язбережувальних технологій відносить нейролінгвістичне програмування, соціоніку, вальфдорську педагогіку, сугестопедичну методику, методики активізації м'язового тону та моторно-координаційних систем дитячого організму, музикотерапію, арттерапію тощо [16].

Аналіз існуючих здоров'язбережувальних технологій дає можливість

Ю. Науменко виокремити такі їх типи:

- здоров'язабезпечуючі – створюють безпечні умови для перебування, навчання та праці в школі та ті, що вирішують завдання раціональної організації виховного процесу (з урахуванням вікових, статевих, індивідуальних особливостей та гігієнічних норм), відповідність навчального та фізичного навантажень можливостям дитини;
- оздоровчі – спрямовані на вирішення завдань зміцнення фізичного здоров'я учнів, підвищення потенціалу (ресурсів) здоров'я: фізична підготовка, фізіотерапія, ароматерапія, загартування, гімнастика, масаж, фітотерапія, музична терапія;

– технології навчання здоров'ю – передбачають гігієнічне навчання, формування життєвих навичок (керування емоціями, вирішення конфліктів), профілактику травматизму та зловживання психоактивними речовинами, статеве виховання;

– виховання культури здоров'я – спрямовані на виховання в учнів особистісних якостей, які сприяють збереженню та зміцненню здоров'я, формуванню уявлень про здоров'я як цінність, посиленню мотивації на ведення здорового способу життя, підвищенню відповідальності за особисте здоров'я, здоров'я родини [13, с. 38–39].

Т. Казаковцева пропонує розмежовувати поняття «педагогічні здоров'язбережувальні технології» та «здоров'язбережувальні технології в освіті», оскільки на практиці ці поняття часто змішуються, що призводить до відсутності чіткої наукової організації роботи по збереженню здоров'я учнів, формування різних видів здоров'я. Вчена класифікувала здоров'язбережувальні технології, які використовуються в освіті, на: санітарно-гігієнічні, медико-профілактичні, педагогічні [5, с. 69].

Близькою до даної точки зору щодо класифікації технологій, спрямованих на збереження і зміцнення здоров'я учнів, є позиція О. Аксьонової. Вчена пропонує групувати технології на такі, що зберігають здоров'я учнів та такі, що формують різні складові здоров'я учнів. Зокрема:

– здоров'язбережувальні – валеологічно обґрунтоване сполучення операцій, спрямованих на активізацію резервних можливостей особистості людини, які забезпечують безпечний її розвиток, навчання, виховання;

– здоров'яформувальні – дводомінантна взаємодія в системі «учень-вчитель», сполучення складових якої забезпечує валеологічний супровід індивідуального освітнього маршруту [1, с. 251–252].

На нашу думку, представлена класифікація технологій, орієнтованих на виховання здорової особистості учнів початкової школи, є доцільною. Така позиція обґрунтовується тим, що існує група технологій, які зберігають здоров'я учнів на індивідуальному рівні, захищаючи від негативного впливу «шкільних факторів ризику», – це здоров'язбережувальні технології. Інша група технологій передбачає не тільки збереження здоров'я, а і його покращення, творення – це здоров'яформувальні педагогічні технології.

Науковий світ щодо терміну «здоров'язбережувальні технології» визначає такі основні підходи:

1. Здоров'язбережувальні технології як засіб для збереження й зміцнення, здоров'я, що включає сукупність засобів, методів, завдань для досягнення мети (О. Ващенко, В. Деркунська, Т. Карасьова, Л. Романенко).

2. Здоров'язбережувальні технології як оптимальний спосіб дії, система заходів, модель, яка ґрунтується на певній програмі (Т. Бойченко, О. Дубогай, Е. Мітіна).

3. Здоров'язбережувальні технології як системне й багатовимірне поняття, комплексна система (О. Богиніч, Ж. Петрова, Л. Волошина).

Виховання здорової особистості учня початкової школи значною мірою можливе через кумулятивний ефект від впровадження здоров'язбережувальних і здоров'яформувальних педагогічних технологій [10, с. 49]. Сутність цих технологій постає в комплексній оцінці умов виховання і навчання, які дозволяють зберігати наявний стан учнів, формувати більш високий рівень їхнього здоров'я, навичок здорового способу життя, здійснювати моніторинг показників індивідуального розвитку, прогнозувати можливі зміни здоров'я і проводити відповідні психолого-педагогічні, корегувальні, реабілітаційні заходи з метою забезпечення успішності навчальної діяльності та її мінімальної фізіологічної «вартості», поліпшення якості життя суб'єктів освітнього середовища [3, с. 2].

Спираючись на визначення дефініції «педагогічної технології» (О. Аксьонова, М. Смирнов), поняття «здоров'язбережувальна технологія» визначаємо як валеологічно обґрунтовану систему заходів, спрямовану на створення безпечних та сприятливих умов для повноцінної участі учнів у навчально-виховному процесі, а поняття «здоров'яформувальна технологія» – як валеологічно обґрунтовану систему заходів,

спрямовану на забезпечення валеологічного супроводу індивідуального освітнього маршруту кожного учня. При цьому до основних груп здоров'язбережувальних технологій у початковій школі науковці відносять:

1. Організаційно-педагогічні, які визначають структуру навчального процесу, що сприяє запобіганню перевтоми, гіподинамії та інших дисадаптаційних станів [1; 9].

2. Психолого-педагогічні, пов'язані з безпосередньою роботою вчителів на уроці; сюди також входить і психолого-педагогічний супровід усіх елементів освітнього процесу [2; 12; 16].

3. Навчально-виховні, які включають програму з навчання піклуванню про своє здоров'я та формування культури здоров'я учнів, з мотивації їх до ведення здорового способу життя, з попередження шкідливих звичок і передбачають проведення організаційно-виховної роботи зі школярами після уроків, освіту їхніх батьків [4; 7; 8].

Виходячи з того, що організація впровадження здоров'язбережувальних технологій у початковій школі пов'язана з медичним, соціальним, екологічним напрямками, виділимо такі групи здоров'язбережувальних технологій:

1. Медичні – спрямовані на дотримання належних гігієнічних умов навчання; контроль і допомогу в забезпеченні належних гігієнічних умов, надання консультативної і невідкладної допомоги учасникам освітнього процесу; проведення заходів з санітарно-гігієнічної освіти учнів і педагогічного колективу; спостереження за динамікою здоров'я учнів, організацію профілактичних заходів; створення ароматерапевтичного, фізіотерапевтичного та інших кабінетів, де надається щоденна допомога школярам і педагогам; проведення занять ЛФК; організацію фітотрав'я та ін.

2. Екологічні – спрямовані на виховання у школярів любові до природи, прагнення піклуватися про неї, створення природних, екологічно оптимальних умов для життя та діяльності людей, гармонічних взаємин з природою, залучення учнів до дослідницької діяльності у сфері екології, що сприяє зміцненню духовно-етичного здоров'я учнів. У школі ці технології реалізуються через обладнання пришкольньої території, наявність зелених рослин у класах, організацію діяльності «живого куточка», участь у природоохоронних заходах.

3. Соціальні – спрямовані на формування та зміцнення здоров'я учнів, підвищення ресурсів психологічної адаптації особистості, передбачають проведення різноманітних соціально-психологічних тренінгів, реалізацію програм соціальної і сімейної педагогіки, до участі в яких залучаються не тільки молодші школярі, але й їхні батьки і педагоги.

Передові учителі-практики України, що працюють над проблемою формування здорового способу життя у школярів, комплексно реалізують здоров'язберігаючі технології через відповідні навчально-виховні заходи. Останні включають диспансеризацію учнів; дні здоров'я та туристичні походи; бесіди про здоров'я з учнями і батьками; програму «Здоров'я» (шкільний компонент); ведення листків здоров'я та стіннівок на оздоровчу тематику та ін. [1; 12; 19 та ін.]. при цьому аналіз інноваційної здоров'язберігаючої

діяльності загальноосвітніх закладів України дає можливість дійти висновку щодо складників моделі цієї діяльності. Вона поєднує такі форми і види роботи:

– діагностику і корекцію порушень соматичного здоров'я школярів на основі використання комплексу оздоровчих та медичних заходів без відриву від навчального процесу;

– різноманітні форми організації освітнього процесу з урахуванням його психологічного і фізіологічного впливу на організм учнів;

– розробку та реалізацію навчальних програм формування в учнів молодшого шкільного віку навичок ведення здорового способу життя та профілактики шкідливих звичок;

– організацію та контроль за збереженням збалансованого харчування всіх учнів школи;

– заходи, що сприяють збереженню та зміцненню здоров'я вчителів та учнів, створення умов для їх гармонічного розвитку [3].

Вирішення завдань сприяє широка палітра активних форм роботи з учнями. Так, до уваги школярів запропоновано: години спілкування «Ми за здорові звички», «Зроби до здоров'я крок!»; круглі столи «Профілактика шкідливих звичок», «Мистецтво спілкування»; виховні заходи «Подорож у Країну Здоров'я», «Азбука Здоров'я»; інформаційні хвилинки «Загартування організму – необхідна умова підвищення імунітету», «Поради Королеви безпеки»; диспут «Чи є вибір завжди у кожного із нас?», тренінгові заняття – «Ми за здоровий спосіб життя!», «Хочу! Знаю! Можу!», «Емоційне здоров'я. Уміння керувати собою». Чимало заходів мають валеологічне спрямування – «Не втомлюйся жити», «Піраміда здорового харчування». Традиційним є проведення конкурсів дитячих малюнків («Гігієнічні умови життя»), фотографій («Твоє здоров'я в твоїх руках»). Завдяки загальному зусиллю вчителів, учнів 1-4 класів

і батьків щодо здоров'язбереження, завдяки систематичній, послідовній і творчій роботі з організації фізкультхвилинок, динамічних пауз та ін. здоров'язбережувальними технологіями забезпечується достатній рівень функціональної діяльності всіх органів та систем організму дітей на уроці, їхній загальний бадьорий стан.

Системне застосування означених форм роботи є найпростішими складовими здоров'язбережувальних технологій. Упровадження їх в освітній процес сприяє фізичному, психічному, інтелектуальному зростанню учнів, дає змогу підвищити якість життя і дітей, і їхніх батьків, і педагогів. Вони роблять навчання цікавішим. Це комфортне, розвивальне, оздоровче навчання є універсальним для дітей різного віку та рівнем розвитку. З одного боку, воно активізує центри уваги, пам'яті, мислення, мовлення, а з іншого – гармонізує особистість у цілому. У молодшому шкільному віці – це запорука успішності навчання, міцного здоров'я, орієнтування на здоровий спосіб життя.

Висновки і пропозиції. Таким чином, здоров'язбережувальні технології є організованою системою оздоровчих заходів, що спрямовані на створення безпечних та сприятливих умов для повноцінної участі учнів початкових класів у освітньому процесі. Здоров'язбережувальні технології є єдиною системою організаційних форм навчання, головною метою яких є збереження та зміцнення здоров'я особистості дитини. Вони мають на меті цілеспрямовану взаємодію вчителя та учнів, послідовну систему активних дій усіх учасників освітнього процесу, спрямованого на створення здоров'язбережувального середовища, що сприяє формуванню таких життєвих навичок, які спрямовані на збереження, зміцнення та відтворення здоров'я, утвердження здорового способу життя, розвиток духовно, психічно, фізично та соціально здорової особистості дитини.

Список літератури:

1. Аксьонова О.П. Визначення здоров'язберігаючих і здоров'яформуючих педагогічних технологій у моделі школи сприяння здоров'ю. *Сучасні проблеми науки та освіти* : Матеріали Міжнародної міждисциплінарної науково-практичної конференції. Харків : ХНУ ім. В.Н. Карабіна, 2007. С. 251–254.
2. Безруких М.М. Здоров'єберегаюча школа. Москва : МПСИ, 2004. 240 с.
3. Ващенко О., Свириденко С. Готовність вчителя до використання здоров'язберігаючих технологій у навчально-виховному процесі. *Здоров'я та фізична культура*. 2006. № 8. С. 1–6.
4. Дубогай О.Д. Навчання в русі : здоров'язберігаючі педагогічні технології в початковій школі. Київ : Шкільний світ, 2005. 112 с.
5. Казаковцева Т.С., Косолапова Т.Л. К вопросу здоровотворческой деятельности в образовательных учреждениях. *Начальная школа*. 2016. № 4. С. 68–74.
6. Кириленко С.В. Розвиток педагогічних технологій формування культури здоров'я. *Рідна школа*. 2013. № 11. С. 50–55.
7. Ковалько В.И. Здоров'єберегающие технологии в начальной школе. 1–4 классы. Москва : ВАКО, 2004. 296 с.
8. Лозинський В. Техніки збереження здоров'я. Київ : Главник, 2008. 160 с.
9. Малашенко М.П. Педагогіка здоров'я в начальной школе. Харків : Ранок, 2008. 192 с.
10. Мешко Г.М. Підготовка майбутніх учителів до збереження і зміцнення професійного здоров'я : монографія. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2012. 468 с.
11. Митина Е.П. Здоров'єберегающие технологии сегодня и завтра. *Начальная школа*. 2011. № 6. С. 56–59.
12. Навчаємо здоров'ю – працюємо на майбутнє : методичний посібник для педагогів-практиків / О.П. Аксьонова, Т.М. Бабко, Л.С. Забудько, Ю.В. Півненко. Запоріжжя : Диво, 2012. 234 с.
13. Науменко Ю. В. Здоров'єберегающая деятельность школы. *Педагогіка*. 2015. № 6. С. 37–44.
14. Омельченко Л.П., Омельченко О.В. Здоров'ятворча педагогіка. Харків : Вид. група «Основа», 2008. 205 с.
15. Оржеховська В.М., Єжова О.О. Методологічні засади діяльності освітнього закладу, спрямованої на здоров'я. *Педагогіка і психологія*. 2018. № 4. С. 5–17.
16. Півненко Ю.В. Психолого-педагогічні умови впровадження здоров'язберігаючих технологій в освітній процес початкової школи. *Теорія та методика фізичного виховання*. 2017. № 5. С. 31–34.
17. Селевко Г.К. Традиционная педагогическая технология и ее гуманистическая модернизация. Москва : НИИ школьных технологий, 2005. 144 с.

НАШІ АВТОРИ

1. **Murad Jafarli** – Master of Laws, Vytautas Magnus University
2. **Агапова Вікторія Ігорівна** – студентка Чорноморського національного університету імені Петра Могили
3. **Багрій Вікторія Вадимівна** – викладач кафедри психології факультету психології Львівського державного університету внутрішніх справ
4. **Баїк Анастасія Ігорівна** – студентка Львівського національного університету імені Івана Франка
5. **Байда Антон Олександрович** – кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінального права № 1 Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
6. **Балюк Оксана Олександрівна** – кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри видавничої справи та редагування Видавничо-поліграфічного інституту Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
7. **Баран Андрій Іванович** – студент Київського національного університету імені Тараса Шевченка
8. **Батраченко Анастасія Олегівна** – студентка Запорізького національного університету
9. **Безвін Олекс Сергійович** – студент Навчально-наукового інституту права Сумського державного університету
10. **Беліменко Анна Олегівна** – магістр Видавничо-поліграфічного інституту Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
11. **Беспалова Наталія Володимирівна** – старший викладач кафедри міжнародного туризму, готельно-ресторанного бізнесу та мовної підготовки Університету імені Альфреда Нобеля, м. Дніпро
12. **Бешок Тетяна Віталіївна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики дошкільної та початкової освіти Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка
13. **Блащук-Дев'яткіна Наталія Зіновіївна** – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансового менеджменту Львівського національного університету імені Івана Франка
14. **Бобко Лариса Олександрівна** – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри публічного адміністрування та управління бізнесом Львівського національного університету імені Івана Франка
15. **Богомолюк Олександр Анатолійович** – викладач кафедри тактико-спеціальних дисциплін Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, м. Львів
16. **Бойда Андрій Васильович** – студент факультету історії, політології і міжнародних відносин ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
17. **Братусь Іван Вікторович** – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка
18. **Ващенко Олена Миколаївна** – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри початкової освіти Київського університету імені Бориса Грінченка
19. **Войничка Лілія Йосипівна** – кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту Львівського національного аграрного університету
20. **Волошина Оксана Володимирівна** – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української та іноземних мов Вінницького національного аграрного університету
21. **Гардашник Еліна Вячеславівна** – студентка Національного університету «Києво-Могилянська академія»
22. **Гелеш Анна Валентинівна** – кандидат історичних наук, асистент кафедри педагогіки та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка»
23. **Горда Вікторія Вікторівна** – асистент кафедри перекладу та філології Університету Короля Данила
24. **Гриценко Андрій Петрович** – кандидат педагогічних наук, докторант Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова; старший викладач кафедри історії, правознавства та методики навчання Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка
25. **Гунька Анна Миколаївна** – старший викладач кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка
26. **Друзь Юлія Віталіївна** – лаборант II категорії ДУ «Інститут фармакології та токсикології Національної академії медичних наук України»
27. **Дунець Оксана Романівна** – Львівський національний університет імені Івана Франка
28. **Духаніна Наталія Мар'янівна** – кандидат педагогічних наук, доцент, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
29. **Задерака Наталія Миколаївна** – старший викладач кафедри обліку та аудиту Національного авіаційного університету

30. **Зацепіна Наталя Олександрівна** – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри туристичного, готельного та ресторанного бізнесу Національного університету «Запорізька політехніка»
31. **Зюзь Тетяна Миколаївна** – інженер лабораторії еколого-токсикологічних досліджень Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
32. **Іваненко Наталія Олександрівна** – асистент Донецького національного медичного університету
33. **Ігнатишина Василина Миколаївна** – бакалавр Львівського національного університету імені Івана Франка
34. **Кабаль Михайло Васильович** – студент Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського
35. **Кара Наталія Ігорівна** – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва Національного університету «Львівська політехніка»
36. **Кириченко Вікторія Сергіївна** – студентка навчально-наукового інституту права Сумського державного університету
37. **Ковальова Олена Сергіївна** – старший викладач кафедри інформаційних технологій Льотної академії Національного авіаційного університету
38. **Корнієць Катерина Анатоліївна** – кандидат філологічних наук, асистент кафедри тюркології Київського національного університету імені Тараса Шевченка
39. **Костик Євгенія Володимирівна** – кандидат педагогічних наук, доцент, ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»
40. **Костирко Лідія Андріївна** – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів та банківської справи Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля
41. **Кравченко Тетяна Василівна** – викладач Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
42. **Крайнюков Олексій Миколайович** – доктор географічних наук, професор, професор кафедри екологічної безпеки та екологічної освіти Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
43. **Кривицька Іветта Анатоліївна** – старший викладач кафедри природоохоронних технологій, екології та безпеки життєдіяльності Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
44. **Кудрявцева Валентина Федорівна** – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри англійської мови в судноводінні Херсонської державної морської академії
45. **Лугова Вікторія Миколаївна** – кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та соціальних наук Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця
46. **Мазай Лада Юріївна** – магістр психології, асистент кафедри психології та соціальної роботи Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського
47. **Макаренко Наталія Василівна** – студент Київського університету імені Бориса Грінченка
48. **Малтиз Вікторія Віталіївна** – кандидат економічних наук, доцент кафедри управління персоналом і маркетингу Запорізького національного університету
49. **Манжос Ельвіра Олександрівна** – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри української та іноземних мов Вінницького національного аграрного університету
50. **Мельник Володимир Васильович** – старший викладач кафедри тактико-спеціальних дисциплін Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, м. Львів
51. **Мельник Юлія Віталіївна** – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин Тернопільського національного економічного університету
52. **Мерінова Наталія Олексіївна** – магістрант ННІ «Каразінська школа бізнесу» Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
53. **Микуланинець Катерина Олексіївна** – студентка факультету романо-германських мов Національного університету «Острозька академія»
54. **Мисенко Вікторія Андріївна** – магістрантка Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка
55. **Михалевич Віктор Вадимович** – кандидат культурології, доцент, доцент кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка
56. **Молчанов Вадим Іванович** – судовий експерт Одеського науково-дослідного експертно-криміналістичного центру Міністерства внутрішніх справ України
57. **Москальчук Марина Миколаївна** – кандидат філософських наук, молодший науковий співробітник Київського національного університету імені Тараса Шевченка
58. **Москвітіна Анна Сергіївна** – асистент кафедри теплогазопостачання і вентиляції Київського національного університету будівництва і архітектури
59. **Огієнко Валентина Петрівна** – старший викладач Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
60. **Огірко Олена Тарасівна** – студентка Львівського національного університету імені Івана Франка

61. **Павлушенко Ольга Андріївна** – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського
62. **Патряк Олександра Тарасівна** – кандидат економічних наук, старший викладач кафедри інформаційної та соціокультурної діяльності Тернопільського національного економічного університету
63. **Пахомов Володимир Васильович** – доктор юридичних наук, завідувач кафедри кримінально-правових дисциплін та судочинства Навчально-наукового інституту права Сумського державного університету
64. **Педченко Іванна Ігорівна** – бакалавр Львівського національного університету імені Івана Франка
65. **Петрович Андрій Зенонович** – бакалавр Львівського національного університету імені Івана Франка
66. **Печерна Катерина Юріївна** – викладач кафедри міжнародного туризму, готельно-ресторанного бізнесу та мовної підготовки Університету імені Альфреда Нобеля, м. Дніпро
67. **Пілюшенко Дар'я Олегівна** – студентка факультету адвокатури Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
68. **Попович Оксана Василівна** – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку та аудиту Національного авіаційного університету
69. **Процик Ірина Степанівна** – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва Національного університету «Львівська політехніка»
70. **Пушик Наталія Василівна** – асистент кафедри перекладу та філології Університету Короля Данила
71. **Рекун Ганна Петрівна** – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри управління та адміністрування ННІ «Каразінська школа бізнесу» Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
72. **Романенко Людмила Віталіївна** – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри початкової освіти Київського університету імені Бориса Грінченка
73. **Романченко Наталія Володимирівна** – кандидат економічних наук, доцент, Національний університет «Киево-Могилянська академія»
74. **Сакалюк Олена Петрівна** – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри початкової освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка
75. **Самосудов Андрій Сергійович** – магістрант Тернопільського національного економічного університету
76. **Свиридова Лариса Григорівна** – викладач кафедри англійської мови технічного спрямування № 2 Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
77. **Семенда Дмитро Костянтинович** – кандидат економічних наук, професор, професор кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності Уманського національного університету садівництва
78. **Семенда Олена Всеволодівна** – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності Уманського національного університету садівництва
79. **Семенда Ольга Володимирівна** – кандидат економічних наук, старший викладач кафедри маркетингу Уманського національного університету садівництва
80. **Скидан Уляна Іванівна** – бакалавр Львівського національного університету імені Івана Франка
81. **Склезь Ольга Анатоліївна** – студентка Інституту підготовки кадрів для органів юстиції України Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
82. **Смолікевич Надія Романівна** – Львівський національний університет імені Івана Франка
83. **Согор Андрій Романович** – кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри КГМ Національного університету «Львівська політехніка»
84. **Согор Маркіян Андрійович** – студент Національного університету «Львівська політехніка»
85. **Соломатіна Тетяна Василівна** – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів та банківської справи Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля
86. **Стефунько Лілія Іванівна** – магістрантка Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка
87. **Стеців Ярослав Васильович** – викладач кафедри тактики Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, м. Львів
88. **Татарин Наталія Богданівна** – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансового менеджменту Львівського національного університету імені Івана Франка
89. **Титла Іванна Михайлівна** – студентка факультету психології Львівського державного університету внутрішніх справ

90. **Федоренко Дарина Леонідівна** – студентка факультету економіки та бізнес-адміністрування Національного авіаційного університету
91. **Филиппова Ольга Николаевна** – член Ассоциации искусствоведов (г. Москва)
92. **Хомутецький Даниїл Сергійович** – студент юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка
93. **Цегелик Галина Володимирівна** – ВНКЗ ЛОР «Львівська медична академія імені Андрея Крушинського»
94. **Чумак Ганна Миколаївна** – старший викладач кафедри економіки підприємства та менеджменту Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця
95. **Шишина Марія Олексіївна** – асистент кафедри теплогазопостачання і вентиляції Київського національного університету будівництва і архітектури
96. **Шпіца Роксолана Ігорівна** – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри початкової освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка
97. **Щипачова Дар'я Сергіївна** – викладач Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
98. **Яковлева Тетяна Іванівна** – викладач кафедри міжнародного туризму, готельно-ресторанного бізнесу та мовної підготовки Університету імені Альфреда Нобеля, м. Дніпро
99. **Ямшинська Наталія Валентинівна** – викладач кафедри англійської мови технічного спрямування № 2 Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

ВИМОГИ ДО ПУБЛІКАЦІЇ СТАТЕЙ

Редакція наукового журналу

пропонує всім бажаючим студентам, аспірантам, докторантам, здобувачам, молодим фахівцям, викладачам, науковцям та іншим зацікавленим особам опублікувати свої статті за різними науковими напрямками

ДЛЯ ПУБЛІКАЦІЇ СТАТТІ НЕОБХІДНО:

1. Заповнити електронну форму реєстрації, обов'язкову для публікації.

2. Надсилати на електронну пошту редакції info@molodyvcheny.in.ua статтю та квитанцію про сплату вартості публікації наукової статті (сплачується лише після повідомлення про прийняття матеріалів). Обов'язково в темі листа вкажіть науковий розділ журналу, в якому ви бажаєте опублікувати статтю.

3. Редакція рецензує вашу статтю протягом 2–3 днів. Статті студентів публікуються за

наявності рецензії або співавтора з науковим ступенем.

4. Якщо стаття успішно пройшла рецензування, ми відправляємо вам лист з інформацією: «Стаття пройшла рецензування, прийнята до публікації».

5. Як тільки електронна версія журналу розміщується на сайті, ми повідомляємо вам про це. Потім, після виходу журналу з друку, ми відправляємо вам друкований примірник в потрібній кількості.

ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ НАУКОВОЇ СТАТТІ:

Наукові статті повинні містити такі необхідні елементи (з виділенням по тексту статті):

– постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями;

– аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми, на які посилається автор;

– виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується стаття;

– формулювання цілей статті (постановка завдання);

– виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів;

– висновки з даного дослідження і перспективи подальшого розвитку в цьому напрямку.

Автори, які подали матеріали для публікації, погоджуються з наступними положеннями:

– відповідальність за достовірність поданої інформації в своїй роботі несе автор.

– автори зберігають за собою всі авторські права і одночасно надають журналу право першої публікації, що дозволяє поширювати даний матеріал із зазначенням авторства та первинної публікації в даному журналі.

СТРУКТУРНІ ЕЛЕМЕНТИ НАУКОВОЇ СТАТТІ:

– індекс УДК (у верхньому лівому кутку сторінки);

– назва статті, прізвище, ім'я, по батькові автора (-ів), місце роботи (навчання), вчений ступінь, вчене звання, посада мовою оригіналу статті;

– анотація (мінімум 700 знаків) та ключові слова (мінімум 5 слів) мовою оригіналу статті;

– назва статті, прізвище та ім'я автора (-ів), місце роботи (навчання) англійською мовою;

– анотація (мінімум 1800 знаків) та ключові слова (мінімум 5 слів) англійською мовою;

– текст статті може бути українською, російською або англійською мовою;

– список літератури подається наприкінці статті у двох формах: «Список літератури» і «References».

Формат статті	A4, орієнтація – книжкова, матеріали збережені та підготовлені у форматі Microsoft Word (*.doc або *.docx)
Поля	всі сторони – 2 см
Основний шрифт	Times New Roman (Arial і Courier New для текстових фрагментів)
Розмір шрифту основного тексту	14 пунктів
Міжрядковий інтервал	полуторний
Вирівнювання тексту	по ширині
Автоматична розстановка переносів	включена
Абзацний відступ (новий рядок)	1,25 см
Нумерація сторінок	не ведеться
Малюнки та таблиці	необхідно подавати в статті безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше, або на наступній сторінці. Розмір шрифту табличного тексту зазвичай на 2 пункти менше основного шрифту. Кількість таблиць, формул та ілюстрацій має бути мінімальною та доречною. Рисунки і таблиці на альбомних сторінках не приймаються.
Формули	повинні бути набрані за допомогою редактора формул (внутрішній редактор формул в Microsoft Word for Windows).
Посилання на літературу	у квадратних дужках по тексту [1, с. 2], бібліографічний список в кінці тексту. Посторінкові виноски та посилання не допускаються
Обсяг	від 10 до 20 сторінок включно

Науковий журнал
«Молодий вчений»

№ 3 (79) березень 2020 р.

Щомісячне видання

Коректор: В. Бабич
Дизайн: А. Юдашкіна
Комп'ютерна верстка: В. Удовиченко

Контактна інформація редакції журналу.
Поштова адреса: 73021 Україна, м. Херсон,
а/с 20, Редакція журналу «Молодий вчений»

Телефон: +38 (0552) 399 530
E-mail: info@molodyvcheny.in.ua
Сайт: www.molodyvcheny.in.ua

Підписано до друку 31.03.2020 р.
Формат 60x84/8.
Папір офсетний. Цифровий друк.
Ум.-друк. арк. 36,50. Тираж 100 прим.
Зам. 0320-87.

Надруковано: Видавничий дім «Гельветика»
Україна, м. Херсон, вул. Паровозна, буд. 46-а
E-mail: mailbox@helvetica.com.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 6424 від 04.10.2018 р.